«Γκόλφω for ever»

Πολλοί από τους θεατρικούς δημιουργούς αποφάσισαν για μένα και χωρίς εμένα, ως θεατή, ότι τα καλοκαίρια πρέπει να γελώ καταναλώνοντας το καλλιτεχνικό τους προϊόν. Άραγε η ομαδική ή, τουλάχιστον, διαδεδομένη αυτή απόφαση πάρθηκε από τότε που τα καλοκαίρια ήταν (πότε άραγε;) πιο ξέγνοιαστα; Πάντως, θεωρώ ότι η συνταγή της θερινής κωμικοποίησης του θεατρικού ρεπερτορίου κάπως αχρηστεύεται μπροστά στους οικολογικούς εφιάλτες που από προφητείες έγιναν καθημερινή πραγματικότητα, μπροστά στα τεράστια διλήμματα στο θέμα των μεταναστευτικών κυμάτων όπου ο καθένας, «παράγοντας» ή «απλός», πρέπει να βρει πώς να τοποθετηθεί, μπροστά στο εθνικό θέμα όπου η στασιμότητα φανέρωσε την κατηφορική της φύση, κ.λπ. Ασφαλώς γνωρίζω ότι το ελαφρύ κωμικό αεράκι των καλοκαιρινών παραγωγών δεν έχει πρόθεση να διώξει τα μαύρα νέφη αλλά να προσφέρει μια ανακουφιστική ανάπαυλα, απλώς εναντιώνομαι α) στον εποχιακό εξαναγκασμό στην κωμικότητα και β) στην τόσο συχνή στόχευση στο «άμυαλο γέλιο», απ' όλη την ποικιλία των κωμικών ειδών που υπάρχουν. Οι θίασοι (κυπριακοί και ελληνικοί σε περιοδεία) είτε αντλούν από τη δεξαμενή του παλιού ελληνικού κινηματογράφου ή του παλαιών εποχών ελληνικού θεατρικού ρεπερτορίου, είτε (κυπριακοί) επιλέγουν τη διάλεκτο ως σύντομη οδό προς τον κωμικό τους στόχο.

Αλλά στην τέχνη γενικώς και στο θέατρο ειδικώς υπάρχει ένα μαγικό ραβδί που ονομάζεται ... καλή ποιότητα. Αυτή είναι που διαχωρίζει «από μέσα» είδη και κατηγορίες και τοποθετεί όμοια ως προς το είδος έργα τέχνης σε κάθετη αξιολογική κλίμακα. Τη βρήκα στην παραγωγή της ΕΘΑΛ «Γκόλφω for ever» σε σκηνοθεσία Αλεξίας Παπαλαζάρου. Δεν έχω, όπως όλοι οι συνθεατές μου, άλλο κριτήριο από την προσωπική μου συναισθηματική, ψυχολογική, διανοητική αντίδραση στο προτεινόμενο καλλιτεχνικό προϊόν, έχω όμως τη συνήθεια να ψάχνω τις αιτίες αυτής της αντίδρασης, τόσο στα ερεθίσματα που εκπέμπει το έργο, όσο και στην υποκειμενικότητα της αποδοχής ή μη που νιώθω. Στην παράσταση της ΕΘΑΛ γέλασα όσες φορές με ήθελαν να γελάσω οι συντελεστές, πρόσεξα και εκτίμησα τα όσα σκηνοθετικά ευρήματα πρότεινε η Αλεξία Παπαλαζάρου, χάρηκα με την κωμική ευστοχία των ηθοποιών, διαπίστωσα ότι η κωμικότητα πέτυχε στην εικαστική (Μαρίζα Παρτζίλη), στη μουσική (Δημήτρης Ζαχαρίου) και στην κινησιακή (Χλόη Μελίδου) πτυχή της παράστασης.

«Η Γκόλφω» η πρωτότυπη, του Σπυρίδωνα Περεσιάδη, γεννημένη το 1893 στη διασταύρωση κωμειδυλλίου και βουκολικής τραγωδίας, έζησε δόξες και διασυρμούς στην πορεία της εξέλιξης της νεοελληνικής κουλτούρας. Το κείμενο του Περεσιάδη έχει ένα απροστάτευτο μαλακό υπογάστριο αθωότητας, που σε συνδυασμό με τη μαζική συγκίνηση που προκαλούσε «στα νιάτα» του, το έκαναν στόχο πολλών παρωδιακών αναφορών. Ο Ντίνος Σπυρόπουλος, ο συγγραφέας του «Γκόλφω for ever», έχει πείρα ως ηθοποιός και κειμενογράφος πολλών επιθεωρήσεων. Έχει και ως πρότυπο τον Μποστ, ειδικά στη «Μαρία Πενταγιώτισσα», ως προς τη μίξη των ετερόχρονων πραγματολογικών στοιχείων, τον παράλογο συνδυασμό ετερόκλητων αισθητικών, τη χλευαστική χρήση των εθνικών κλισέ, τη χρήση στερεότυπων λογοτεχνικών μοτίβων ως παράλληλων γραμμών της κύριας υπόθεσης, την εμβολή μορφών από κλασικά έργα και τον αυθαίρετό τους χειρισμό. Έτσι μποστικά ο Σπυρόπουλος μπάζει στο έργο του τον άνεργο ηθοποιό να παίζει τον Άμλετ ή αναπτύσσει το μοτίβο της αναγνώρισης των παλιών εραστών, της Αστέρως και του αγαπητικού της ή δημιουργεί τη μορφή του καλόγερου με τις εναλλακτικές προτάσεις προς τον Κίτσο. Δεν διαθέτει το μοναδικό γλωσσικό χιούμορ του Μποστ, ούτε τη σαρωτική του δύναμη στο ξεφούσκωμα των εθνικών στερεοτύπων, αλλά δίνει ευκαιρίες για πολλά πρακτικά σκηνικά αστεία, τις οποίες η σκηνοθέτιδα και η υποκριτική της ομάδα εκμεταλλεύονται με επιτυχία. Θεωρώ ότι η μορφή του βοσκού-κομπέρ Βλάση, μ' ένα πόδι στο τέχνασμα θεάτρου εν θεάτρω και με το άλλο στην πλοκή της υπόθεσης, συνέβαλε σε μεγάλο βαθμό στην ευνοϊκή προδιάθεση του κοινού στην αρχή και ανέβασε το γράδο της κωμικότητας εκεί που κινδύνευε να πέσει. Ο Πάνος Μακρής, για δεύτερη φορά στη φετινή σεζόν (θυμάμαι τους «7 βαθμούς Ριχτερ») αποδεικνύει το κωμικό του ταλέντο. Η προφορά, η κίνηση, η εκφραστικότητα, όλα ήταν καλά. Ιδιαίτερης μνείας αξίζει η Ηλιάνα Κάκκουρα ως Αστέρω, η οποία κατάφερε πολλά στις σκηνές που εμφανιζόταν. Αλλά και όλος ο θίασος, η Μυρσίνη Χριστοδούλου ως Γκόλφω, την οποία για πρώτη φορά βλέπουμε σε αμιγή κωμικό ρόλο, ο Παναγιώτης Κυριάκου ως άστατης ηθικής Τάσος, ο Δημήτρης Αντωνίου ως Κίτσος με την κωμική πλαστική του, η Ελεάνα Παπαδοπούλου ως κακούργα και σέξι Σταυρούλα, ο πάντα λαοφιλής Κώστας Βήχας ως Ζήσης και Αγαπητικός, ο Θανάσης Ιωάννου ως Λόρδος Γκέι (του οποίου την «Κραυγή» δεν μπορώ να ξεχάσω), έδειχναν ότι πίστεψαν στη σκηνοθετική καθοδήγηση της Αλεξίας Παπαλαζάρου, στην καλή ποιότητα της ομαδικής δουλειάς που παρουσίασαν, καθώς και στην επιτυχία των ατομικών κωμικών υποκριτικών τους προτάσεων. Πίστεψαν δικαιολογημένα, κατά την άποψή μου.